

SMLOUVA
o poskytnutí účelové podpory
na řešení projektu velké výzkumné infrastruktury
s názvem
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe – účast ČR
č. j.: MSMT-70/2023

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

IČO: 00022985

se sídlem: Karmelitská 529/5, 118 12 Praha 1,

jednající PhDr. Lukášem Levákem, ředitelem odboru výzkumu a vývoje,

(dále jen „Poskytovatel“)

a

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.

IČO: 67985998

právní forma: veřejná výzkumná instituce

se sídlem: Politických vězňů 936/7, 111 21 Praha 1

číslo účtu: XXXXXXXXXX

zastoupena doc. Sergeyem Slobodyanem, Ph.D., ředitelem,

(dále jen „Příjemce“)

(společně dále také jako „smluvní strany“)

uzavírají

podle § 3 odst. 2 písm. d), § 4 odst. 1 písm. e) a § 9 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a subsidiárně podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, tuto **smlouvu o poskytnutí účelové podpory na řešení projektu velké výzkumné infrastruktury (dále jen „Smlouva“)**:

Článek 1

Předmět Smlouvy

- 1) Předmětem Smlouvy je poskytnutí účelové podpory podle § 3 odst. 2 písm. d) zákona č. 130/2002 Sb. (dále též „dotace“) Poskytovatelem Příjemci na řešení projektu velké výzkumné infrastruktury schváleného usnesením vlády České republiky ze dne 14. prosince 2022 č. 1043 a identifikovaného názvem **Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe – účast ČR** (akronym: **SHARE-CZ**) a identifikačním kódem **LM2023070** (dále jen „Projekt“). Předmětem řešení projektu je zajištění realizace výzkumných kapacit Projektu a jejich zpřístupnění v režimu otevřeného přístupu v rozsahu uvedeném v Příloze I. Smlouvy.

- 2) **Přílohou I.** Smlouvy je popis projektu velké výzkumné infrastruktury, který obsahuje cíle Projektu a jeho předpokládané výsledky. **Přílohou II.** Smlouvy je výše celkových uznaných nákladů Projektu a jejich členění časové (náklady v jednotlivých letech řešení Projektu) i účelové (podle druhu výdajů) a celková výše podpory (dotace) a její členění. Pokud se na Projektu podílí další účastník/účastníci, výše podpory je vyčíslena celkově i pro příjemce a každého dalšího účastníka zvlášť.
- 3) Osobou odpovědnou příjemci za odbornou úroveň Projektu, tzv. řešitel, je [REDAKCE]
Řešitel je příjemcem určen jako kontaktní osoba pro komunikaci s poskytovatelem v záležitostech týkajících se projektu.
- 4) Příjemce je povinen:
 - a) zahájit řešení Projektu v souladu s Přílohou I., nejdříve však dne **1. ledna 2023** a nejpozději do 60 kalendářních dnů ode dne nabytí účinnosti Smlouvy,
 - b) ukončit řešení Projektu, tj. ukončit věcně zaměřené projektové aktivity a čerpání poskytnuté podpory nejpozději do dne **31. prosince 2026**.
- 5) Příjemce je povinen realizovat Projekt v rozsahu a za podmínek vyplývajících ze Smlouvy a dotaci použít výlučně na úhradu uznaných nákladů Projektu.
- 6) Příjemce prohlašuje, že je organizací pro výzkum a šíření znalostí a splňuje její definiční znaky stanovené v části 1.3 písm. (ff) Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Sdělení Evropské komise č. 2022/C 414/01 – dále jen „Rámec“).
- 7) Příjemce souhlasí se zveřejněním svého názvu, sídla, dotačního titulu, výše poskytnuté dotace a závěrečné zprávy o řešení Projektu.

Článek 2

Poskytnutí podpory, její výše a podmínky jejího čerpání

- 1) Celková výše uznaných nákladů Projektu je
33 073 000 Kč
(slovy třicet tři milionů sedmdesát tři tisíc korun českých).
- 2) Poskytovatel poskytne Příjemci dotaci na řešení Projektu ve formě finančních prostředků převedených na účet Příjemce uvedený ve Smlouvě. Poskytovatel stanovuje celkovou výši dotace přidělenou na celé období řešení Projektu na
33 073 000 Kč
(slovy třicet tři milionů sedmdesát tři tisíc korun českých).
- 3) Dotace bude vyplácena v každoročních splátkách ve výši stanovené v Příloze II smlouvy v termínech podle § 10 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb., nedojde-li v důsledku rozpočtového provizoria podle rozpočtových pravidel k regulaci čerpání výdajů státního rozpočtu České republiky, jsou-li povinné údaje o Projektu zařazeny do Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „IS VaVal“) v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. a jsou-li zároveň splněny všechny relevantní podmínky a dodrženy ostatní povinnosti Příjemce vyplývající ze Smlouvy a právních předpisů. V případě rozpočtového provizoria bude nevyplacená část dotace vyplácena do 60 kalendářních dnů po jeho skončení.

Článek 3 **Způsobilé a uznané náklady Projektu, účetní evidence**

- 1) Způsobilými náklady Projektu ve smyslu § 2 odst. 2 písm. m) zákona č. 130/2002 Sb. mohou být pouze takové náklady, které jsou hrazeny výlučně v souvislosti s Projektem. Náklady musí být vynaloženy v období řešení Projektu stanoveném v čl. 1 odst. 4 Smlouvy; při splnění této podmínky jsou za způsobilé považovány i náklady vynaložené před účinností Smlouvy. Uznanými náklady Projektu ve smyslu § 2 odst. 2 písm. n) zákona č. 130/2002 Sb. jsou způsobilé náklady, které jsou vynaloženy za účelem dosažení cílů Projektu, jsou vynaloženy v souladu se Smlouvou, Příjemce jejich vynaložení přesvědčivě zdůvodnil a byly schváleny Poskytovatelem.
- 2) Podpora poskytnutá podle Smlouvy směřuje na úhradu nehopodářských činností vykonávaných v rámci Projektu ve smyslu části 2.1 Rámce. Podíl využití celkové kapacity velké výzkumné infrastruktury pro hospodářské činnosti musí splňovat podmínky stanovené zejména v odst. 21 Rámce.
- 3) Příjemce je povinen vést v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, oddělenou evidenci o všech nákladech a výdajích Projektu a v jejím rámci sledovat náklady nebo výdaje hrazené z podpory. Tato evidence může být kdykoliv v průběhu řešení Projektu i po jeho ukončení, a to po dobu stanovenou pro uchování účetních dokladů zákonem, předmětem kontroly ze strany Poskytovatele, místně příslušného Finančního úřadu a případně i dalších orgánů zmocněných ke kontrole platnou legislativou. Oddělenou účetní evidenci je Příjemce povinen vést také pro hospodářské (ekonomické) činnosti využívající kapacitu Projektu; tuto evidenci je Příjemce povinen uchovávat po dobu 10 let od konce účetního období, v němž bylo řešení Projektu ukončeno.

Článek 4 **Změny uznaných nákladů a výše poskytnuté podpory**

- 1) Změnu celkové výše uznaných nákladů Projektu nebo celkové výše dotace lze provést jen na základě předchozí písemné žádosti Příjemce, s odůvodněním, které je v souladu s plněním cílů Projektu, a lze ji provést jen uzavřením písemného dodatku ke Smlouvě. Uznané náklady a s nimi související výše podpory nemůže být v průběhu řešení Projektu změněna více, než jak připouští § 9 odst. 7 zákona č. 130/2002 Sb., které se jinak uplatňuje v případě podpory udělené na základě veřejné soutěže.
- 2) Změny finančních objemů v položkovém členění podle věcné specifikace uznaných nákladů Projektu podle Přílohy II. nebo změna rozdělení podpory mezi účastníky Projektu, které nemají vliv ani na celkovou výši uznaných nákladů Projektu, ani na celkovou výši dotace, Poskytovatel schvaluje na žádost Příjemce písemným souhlasem, bez nutnosti uzavírání dodatku Smlouvy. Při změně nesmí přesunutá částka přesáhnout 20 % celkových uznaných nákladů pro daný kalendářní rok, přičemž její maximální výše je 20 milionů Kč.
- 3) O změnu výše uznaných nákladů nebo poskytnuté podpory Projektu podle odst. 1 nebo o změnu v položkovém členění podle věcné specifikace uznaných nákladů Projektu podle odst. 2 může Příjemce požádat do dne 31. října daného kalendářního roku, nejpozději však 90 kalendářních dnů před datem ukončení řešení Projektu. Poskytovatel může vyhovět žádosti podané i po uplynutí uvedených termínů, ale nedodržení termínu může být důvodem pro nevyhovění žádosti.
- 4) Na souhlas Poskytovatele se změnou uznaných nákladů Projektu nebo změnou výše podpory podle tohoto článku nemá Příjemce právní nárok.

Článek 5 Finanční vypořádání poskytnuté podpory

- 1) Příjemce je povinen dotaci finančně vypořádat a nepoužité prostředky dotace vrátit do státního rozpočtu na depozitní účet Poskytovatele č. 6015-821001/0710 podle pravidel obsažených ve vyhlášce č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání), ve znění pozdějších předpisů, a to předepsaným způsobem, zveřejněným každoročně na internetových stránkách Poskytovatele www.msmt.cz.
- 2) V případě, že Příjemce prostředky poskytnuté z dotace v daném kalendářním roce nedočerpá do dne 31. prosince daného kalendářního roku, lze tyto prostředky vrátit zpět na výdajový účet Poskytovatele č. 821001/0710, ze kterého mu byly poskytnuty, a to nejpozději do konce daného kalendářního roku. V případě předložení žádosti o změnu časového plánu čerpání dotace musí vrácení prostředků této žádosti předcházet, přičemž je nutné dodržet termíny podle čl. 4 odst. 3 Smlouvy.
- 3) V případě ukončení Projektu před původně plánovaným termínem je Příjemce povinen vrátit nevyčerpanou část dotace do 30 kalendářních dnů ode dne ukončení Projektu.
- 4) Příjemce je povinen vyrozumět o vrácení finančních prostředků souvisejících s poskytnutou podporou avízem Poskytovatele, a to v elektronické podobě na adresu elektronické korespondence aviza@msmt.cz a rovněž informovat ve stejné lhůtě o této skutečnosti odbor výzkumu a vývoje MŠMT (vyzkumneinfrastruktury@msmt.cz). Poskytovatel musí avízo obdržet nejpozději v den připsání vratky na účet.
- 5) V případě, že zvláštní zákon umožňuje Příjemci převádět část nespotřebovaných prostředků podpory do Fondu účelově určených prostředků (dále jen „FÚUP“), je povinen tu část dotace, která byla převedena do FÚUP, spotřebovat v následujícím roce řešení Projektu, a to pouze na úhradu uznávaných nákladů, na které byla původně určena podle Přílohy II.

Článek 6 Poskytování informací a údajů o Projektu a jeho výsledcích

- 1) Příjemce je povinen předkládat Poskytovateli za jednotlivé kalendářní roky trvání řešení Projektu průběžnou zprávu o plnění Projektu vždy **do dne 30. ledna** následujícího kalendářního roku, nebude-li Poskytovatelem stanoven jiný termín, a to včetně výkazu výdajů vynaložených v zúčtovacím období a seznamu členů řešitelského týmu, který je závazný ve vztahu k uznatelným nákladům Projektu.
- 2) Souhrnný výkaz výdajů Projektu je součástí závěrečné zprávy o plnění Projektu, kterou je Příjemce povinen předložit **do 30 kalendářních dnů** po ukončení řešení Projektu. Tato lhůta platí i v případě ukončení řešení Projektu před termínem uvedeným v čl. 1 odst. 4 Smlouvy.
- 3) Příjemce je povinen předávat Poskytovateli úplné, pravdivé a včasné informace o Projektu a získaných poznatcích a jiných výsledcích Projektu, přitom je povinen postupovat podle pokynů Poskytovatele. Příjemce souhlasí se zveřejňováním těchto požadovaných údajů a se zpřístupněním redakčně upravené závěrečné zprávy Projektu veřejnosti Poskytovatelem. Poskytovatel předává údaje o Projektu do IS VaVal a případně dalších informačních systémů dle platné legislativy.
- 4) Příjemce je povinen spravovat výzkumná data v souladu s FAIR principy a zajistit jejich dostupnost a šíření dle obvyklých zvyklostí daného oboru, jak je uvedeno v Příloze I. Pokud je předmět řešení Projektu předmětem obchodního tajemství, je Příjemce povinen poskytnout konkrétní informace o Projektu a poznatcích a jiných výsledcích Projektu v takovém rozsahu a formě, aby byly

zveřejnitelné. Pokud předmět řešení Projektu nebo jiné aktivity výzkumu, vývoje a inovací podléhají mlčenlivosti stanovené příslušným zvláštním právním předpisem, Poskytovatel a Příjemce poskytují informace o prováděném výzkumu, vývoji a inovacích a jejich výsledcích s vyloučením těch informací, o nichž to stanoví příslušný zvláštní právní předpis.

Článek 7 Povinnosti Příjemce

Příjemce je povinen:

- a) vyvíjet veškeré úsilí k dosažení cílů uvedených v Projektu a splnění veškerých závazků vůči Poskytovateli;
- b) po celou dobu řešení Projektu nakládat s prostředky z dotace i s veškerým majetkem získaným z těchto prostředků hospodárně, efektivně a účelně v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, zejména jej zabezpečit proti poškození, ztrátě nebo odcizení; vynakládané prostředky musí být přiměřené k cenám v místě a čase obvyklým;
- c) ve lhůtách uvedených v čl. 6 předkládat Poskytovateli průběžné zprávy a závěrečnou zprávu o plnění Projektu a respektovat pokyny Poskytovatele týkající se obsahu a struktury podávaných zpráv a termínů a lhůt pro jejich odevzdání;
- d) zamezit dvojímu financování uznaných nákladů Projektu a způsobilých výdajů vykazovaných ve stejném účetním období v dalších dotačních titulech Poskytovatele a zároveň je povinen zabránit v případě vícezdrojového financování nedovolenému křížovému financování;
- e) písemně informovat Poskytovatele o všech změnách, které nastaly v době účinnosti Smlouvy a týkají se údajů uvedených ve Smlouvě, právní osobnosti Příjemce nebo dalších účastníků Projektu, údajů požadovaných pro prokázání způsobilosti nebo které mohou mít vliv na řešení Projektu nebo jeho rozpočet, a to nejpozději do 7 kalendářních dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala nebo se o ní dozvěděl; výslovně se tato povinnost vztahuje také na prohlášení podle čl. 1 odst. 6 Smlouvy;
- f) v případě změny řešitele o tuto změnu Poskytovatele písemně požádat s nutností následného uzavření dodatku ke Smlouvě; novým řešitelem může být jmenována jen osoba plně odborně způsobilá, která se na řešení Projektu účastní v rozsahu potřebném k dosažení účelu Projektu a má o své účasti na Projektu s Příjemcem uzavřenou písemnou smlouvu; v případě změn ostatních členů řešitelského týmu, které neovlivní předmět, cíl a rozpočet Projektu, Příjemce informuje Poskytovatele prostřednictvím průběžné nebo závěrečné zprávy o plnění Projektu;
- g) v případě potřeby změn v položkovém členění prostředků podpory Projektu nebo v rozdělení prostředků podpory mezi účastníky Projektu o tyto změny požádat Poskytovatele s dostatečným předstihem;
- h) písemně a bezodkladně informovat Poskytovatele o podezření na nesrovnalosti zjištěné při řešení Projektu; nesrovnalostí se rozumí porušení ustanovení právních předpisů EU, právních předpisů ČR nebo ustanovení Smlouvy;
- i) řádně uchovávat originály všech rozhodnutí, smluv a dalších dokumentů týkajících se řešení Projektu v souladu s právními předpisy po dobu 10 let od data ukončení Projektu;
- j) zajišťovat kontakt Poskytovatele s řešitelem, čímž se rozumí např. předávání pokynů a dalších informací Poskytovatele řešiteli;

- k) umožnit kontrolu podle čl. 10 Smlouvy, sledování a hodnocení Projektu a účastnit se jednání, která byla svolána za tímto účelem;
- l) mít vnitřní předpis (metodiku) k vykazování režijních nákladů a vnitřní předpis pro stanovení výše osobních nákladů, včetně podmínek pro stanovení výše odměn, tyto vnitřní předpisy po celou dobu řešení Projektu dodržovat a Poskytovateli kdykoliv na vyžádání předložit jejich aktuální znění;
- m) vést internetovou stránku Projektu v anglickém znění a zveřejňovat na ní příležitosti pro využití výzkumných kapacit zajišťovaných Projektem uživateli v režimu otevřeného přístupu;
- n) uvádět v souvislosti s Projektem ve všech zveřejňovaných informacích identifikační kód Projektu podle čl. 1 odst. 1 Smlouvy a skutečnost, že na řešení Projektu byla poskytovatelem poskytnuta dotace z prostředků účelové podpory velkých výzkumných infrastruktur, přičemž v této souvislosti vždy uvádět i oficiální logo Poskytovatele v souladu s pravidly, která jsou zveřejněna na internetových stránkách Poskytovatele www.msmt.cz;

Článek 8 **Další účastníci Projektu**

- 1) Projekt nemá další účastníky.
- 2) Dalším účastníkem může být pouze subjekt, který splňuje podmínku uvedenou v čl. 1. odst. 6 Smlouvy.
- 3) Další účastníci Projektu (viz § 2 odst. 2 písm. j) zákona č. 130/2002 Sb.) se mohou podílet na využití poskytnuté dotace, pouze pokud je jejich výzkumný přínos nezbytný k řešení Projektu v souladu s Přílohou I. Příjemce je povinen koordinovat činnost všech účastníků Projektu a uzavřít s nimi písemnou smlouvu o účasti na řešení Projektu, která obsahuje zejména rozdělení jednotlivých činností mezi účastníky, rozdělení dotace mezi Příjemce a další účastníky Projektu (včetně termínů a způsobů jejího poskytování a kontroly) a úpravu práv k výsledkům dosaženým účastí jednotlivých účastníků Projektu. Úprava sjednaná ve smlouvě o účasti na řešení Projektu musí Příjemci umožnit zveřejňovat úplné, pravdivé a včasné informace o Projektu a jeho výsledcích. Příjemce odpovídá za to, že jím uzavřené smlouvy o účasti na řešení Projektu budou obsahovat ustanovení opravňující Poskytovatele provádět u dalších účastníků Projektu kontrolu ve stejném rozsahu, v jakém je Poskytovatel oprávněn kontrolovat Příjemce.
- 4) Smlouva o účasti na řešení Projektu je mezi Příjemcem a dalším účastníkem sjednána do 60 dnů od podpisu Smlouvy a přistoupí-li další účastník v průběhu řešení Projektu, je sjednána do 60 dnů od uzavření dodatku Smlouvy, který přítomnost dalšího účastníka reflektuje. Příjemce předloží smlouvy o účasti na řešení projektu Poskytovateli na vyzvání.
- 5) Příjemce je povinen poskytnout část podpory připadající na další účastníky Projektu těmto účastníkům nejpozději vždy do 30 kalendářních dnů ode dne, kdy ji obdržel od Poskytovatele. Výše prostředků, které z dotace získávají další účastníci Projektu, a jejich rozdělení v jednotlivých letech je uvedeno v Příloze II. Smlouvy.

Článek 9 **Dodavatelé**

Dodavatelé, jejichž plnění je potřebné k řešení Projektu, musí být Příjemcem vybráni v souladu s režimem stanoveným v zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších

předpisů. Cena jakékoliv dodávky nesmí přesáhnout cenu v místě a čase obvyklou se zohledněním charakteru dodávky.

Článek 10 **Kontrola řešení Projektu**

- 1) Poskytovatel je v souladu s platnými právními předpisy (především podle § 13 zákona č. 130/2002 Sb., podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb., a podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole,) oprávněn provádět u Příjemce kontrolu řešení Projektu, plnění cílů Projektu, personálního a finančního řízení Projektu, čerpání a využívání dotace, včetně zhodnocení účelnosti vynaložených výdajů, dosažených výsledků a jejich právní ochrany, v průběhu řešení Projektu a následně i po dobu až 10 let od ukončení řešení Projektu. Využívá k tomu předložených průběžných zpráv o realizaci Projektu a dalších informací, které si za tímto účelem od Příjemce vyžádá. Kontrola podle tohoto odstavce se provádí také vždy po ukončení řešení Projektu, a to na základě předložené závěrečné zprávy o realizaci Projektu.
- 2) Příjemce je povinen poskytnout osobám provádějícím kontrolu přístup na svá pracoviště a k osobám podílejícím se na řešení Projektu, stejně jako ke všem účetním a dalším dokumentům, datovým záznamům a zařízením, která byla za prostředky z dotace pořízena nebo která s Projektem souvisejí.
- 3) Poskytovatel je oprávněn pozastavit poskytování prostředků dotace, pokud mu nebyly Příjemcem předloženy doklady k prokázání uznaných nákladů Projektu, průběžná zpráva o realizaci Projektu nebo ostatní podklady ve lhůtách stanovených Smlouvou.
- 4) Příjemce je povinen informovat Poskytovatele o kontrolách, které u něj byly v souvislosti s poskytnutou podporou provedeny externími kontrolními orgány, včetně závěrů těchto kontrol, a to bezprostředně po jejich ukončení.

Článek 11 **Zrušení Smlouvy, sankce za porušení Smlouvy**

- 1) Smluvní strana je oprávněna podat písemný návrh na zrušení této Smlouvy podle § 167 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Návrh na zrušení Smlouvy lze podat také v případě závažného porušení povinností souvisejících s poskytnutím dotace podle této Smlouvy stanovených právním předpisem či Smlouvou.
- 2) V případě nesplnění povinností Příjemce podle čl. 7 písm. c), e), f) h), i), j) k), l), m), n) nebo čl. 8 odst. 4 vzniká Poskytovateli nárok na smluvní pokutu ve výši 50 tisíc Kč. Jestliže v přiměřené lhůtě od oznámení o uplatnění nároku na smluvní pokutu dle předchozí věty Příjemci nedojde k nápravě, nejdříve však po marném uplynutí 15 dnů od tohoto oznámení, může být smluvní pokuta udělena opakovaně. Smluvní pokuta je splatná do 30 kalendářních dnů ode dne doručení výzvy Poskytovatele Příjemci k jejímu uhrazení.
- 3) Odpovědnost za plnění Smlouvy vůči Poskytovateli nese Příjemce. Proto v případech, kdy porušení smluvní povinnosti zavinil případný další účastník Projektu, povinnost úhrady smluvní pokuty podle tohoto článku nese Příjemce. Povinnost k náhradě takto Příjemci vzniklé škody je upravena ve Smlouvě o účasti na řešení Projektu.
- 4) Za podmínek uvedených v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), je Poskytovatel oprávněn podporu

(dotaci) nebo její část nevyplatit, nebo žádat vrácení prostředků, které na základě Smlouvy již byly Příjemci vyplaceny, či jejich části.

Článek 12 **Práva k výsledkům Projektu**

- 1) Všechna vlastnická a užívací práva a práva duševního vlastnictví k výsledkům Projektu, jejichž využívání je upraveno zvláštními právními předpisy, náleží Příjemci. Jsou-li v Projektu zapojeni kromě Příjemce další účastníci, jsou uvedená práva mezi nimi rozdělena v poměru vyplývajícím ze smlouvy o účasti na řešení Projektu podle článku 8 Smlouvy, resp. v poměru, v jakém se na dosažení výsledku podíleli.
- 2) Příjemce a další účastníci Projektu, kteří uplatňují práva k výsledkům Projektu, jsou povinni zajistit, aby výsledky, k nimž mají vlastnická práva a které mohou být využity, byly přiměřeně a účinně chráněny a využít je nebo umožnit jejich využití při respektování nezbytné ochrany vlastnických a uživatelských práv k výsledkům a mlčenlivosti podle zvláštních právních předpisů.
- 3) Výsledky, které nepodléhají ochraně podle zvláštních právních předpisů nebo nejsou předmětem obchodního tajemství, jiného tajemství nebo utajovanou informací podle zvláštního právního předpisu, je Příjemce povinen aktivně veřejně šířit.

Článek 13 **Práva k majetku**

Vlastníkem hmotného majetku, potřebného k řešení Projektu a pořízeného z poskytnuté dotace, je Příjemce či další účastník Projektu, který si uvedený majetek pořídil nebo ho při řešení Projektu vytvořil. Po dobu realizace Projektu Příjemce ani další účastníci nejsou oprávněni bez souhlasu Poskytovatele s tímto majetkem nakládat ve prospěch třetí osoby, tj. například tento majetek zcizit, pronajmout, půjčit, zapůjčit či zastavit.

Článek 14 **Odpovědnost za škodu**

Poskytovatel nenese odpovědnost za jednání nebo naopak nečinnost Příjemce. Poskytovatel žádným způsobem neodpovídá za nedostatky výrobků nebo služeb, které spočívají v poznacích dosažených v rámci řešení Projektu.

Článek 15 **Spory smluvních stran**

Spory smluvních stran vznikající ze Smlouvy a v souvislosti s ní budou řešeny podle právních předpisů České republiky.

Článek 16 **Vyhodnocení výsledků Projektu**

Projekt je průběžně vyhodnocován Příjemcem na základě průběžných zpráv o řešení Projektu. Konečné vyhodnocení z hlediska vytýčených a dosažených cílů je předmětem závěrečné zprávy o řešení Projektu. Poskytovatel výsledky Projektu vyhodnocuje průběžně, přičemž průběžné zprávy a závěrečná

zpráva o řešení Projektu jsou podkladem pro komplexní hodnocení velkých výzkumných infrastruktur, které Poskytovatel provádí prostřednictvím zahraničních hodnotitelů.

Článek 17 **Závěrečná ustanovení**

- 1) Smlouva nabývá platnosti dnem podpisu poslední ze smluvních stran a účinnosti dnem jejího zveřejnění v registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů. Účinnost Smlouvy končí ke 180. dni po ukončení Projektu.
- 2) Jakmile Smlouva nabude účinnosti, Poskytovatel bude považovat za způsobilé i ty náklady, které vznikly Příjemci, popřípadě dalším účastníkům Projektu, v době řešení Projektu podle článku 1 odst. 4 Smlouvy před datem účinnosti Smlouvy.
- 3) Změny Smlouvy, není-li ve Smlouvě výslovně uvedeno jinak, mohou být prováděny pouze dohodou smluvních stran formou písemných vzestupně číslovaných dodatků, podepsaných oprávněnými zástupci smluvních stran.
- 4) Smlouva je uzavírána v elektronické formě a podepisována digitálním podpisem osob oprávněných jednat jménem smluvních stran.
- 5) Poskytovatel zajistí uveřejnění Smlouvy a metadat Smlouvy v registru smluv včetně případných oprav uveřejnění. Nedodrží-li tento svůj závazek ve lhůtě 30 kalendářních dnů ode dne uzavření Smlouvy, je oprávněn zajistit uveřejnění Příjemce. Příjemce souhlasí s uveřejněním celého obsahu Smlouvy vyjma případných osobních údajů.
- 6) Smluvní strany souhlasně prohlašují, že si Smlouvu řádně přečetly, jejímu obsahu porozuměly, nejsou jim známy žádné důvody, pro které by Smlouva nemohla být řádně plněna nebo které by způsobovaly její neplatnost, a že Smlouva je projevem jejich vážné vůle, což stvrzují svými podpisy:

Za Poskytovatele:

Za Příjemce:

V Praze dne:

V Praze dne:

PhDr. Lukáš Levák
ředitel odboru výzkumu a vývoje

doc. Sergey Slobodyan, Ph.D.
ředitel

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.

PŘÍLOHA I – POPIS PROJEKTU VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

SHARE-CZ

Název: Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe – účast České republiky

Akronym: SHARE-CZ

Vědní oblast: Společenské a humanitní vědy

Příjemce: Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.

Statutární orgán: doc. Sergey Slobodyan, Ph.D., ředitel

Odpovědná osoba: ██████████

Webové stránky: <http://share.cerge-ei.cz/> a www.share-project.org

1. ZAMĚŘENÍ A VÝZNAM VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

Velká výzkumná infrastruktura (VVI) SHARE-CZ je českým uzlem velké distribuované panevropské výzkumné infrastruktury SHARE-ERIC – Survey of Health, Ageing, and Retirement in Europe (Průzkum zdraví, stárnutí a odchodu do důchodu v Evropě). Od roku 2004 výzkumná infrastruktura SHARE-ERIC shromažďuje mezinárodní, multidisciplinární a longitudinální databázi mikrodat týkajících se zdraví, socioekonomického postavení, společenských a rodinných vazeb a dalších témat více než 140 000 osob z 27 evropských zemí (+Izraele) ve věku 50+ a jejich partnerů (více jak 530 000 rozhovorů). Mezi hlavní dotazovaná témata sběru dat patří demografie, rodina a společenské vazby; vzdělání; zdraví a zdravotní péče; práce a odchod do důchodu; příjem; spotřeba; majetek; pomoc a finanční transfery v rodině; bydlení; aktivity; očekávání; životní historie; kvalita života; tělesná a biomarkerová měření; poslední rok života zesnulých respondentů a řada dalších témat. Výsledkem je unikátní, volně přístupná databáze poskytující informace o stavu, historii a budoucím vývoji české a evropské společnosti. VVI SHARE-CZ umožňuje vědeckým pracovníkům a státní správě porozumět důsledkům demografických změn a formulovat optimální opatření v oblasti veřejných výdajů, pracovního trhu, zdravotního nebo penzijního systému.

V roce 2011 se SHARE-ERIC stala historicky prvním Evropským konsorciem výzkumné infrastruktury (European Research Infrastructure Consortium) a je největší evropskou výzkumnou infrastrukturou v oblasti sociálních věd. V každé zúčastněné zemi má SHARE-ERIC tyto primární cíle: vytvořit hlavní dotazník zaznamenávající informace o 5 000 respondentech ve věku 50+ a jejich partnerech; s využitím tohoto dotazníku každé dva roky provést sběr o týchž jedincích (longitudinální vzorek respondentů); udržovat kontakt s respondenty a uchovávat nasbíraná data a dokumentaci prostřednictvím uživatelsky vstřícné, neplacené databáze dostupné výzkumníkům v otevřeném režimu (po registraci za účelem splnění požadavků na důvěrnost dat). Projekt SHARE kombinuje tři hlavní přednosti, které jej činí jedinečným a inovativním ve světovém měřítku: za prvé je předem harmonizována napříč zeměmi, což umožňuje srovnání účinků různých zdravotních a sociálních systémů a reforem v evropských zemích. Za druhé je SHARE mezioborová a vyplňuje důležité výzkumné vakuum, a to zejména v oblasti interakce mezi zdravím a socioekonomickými faktory. Za třetí je sběr dat longitudinální, tj. dotazovány jsou opakovaně tytéž osoby s cílem porozumět jejich individuálním procesům stárnutí v čase a reakcím na měnící se společenské a politické prostředí.

Hlavním výstupem VVI jsou longitudinální a mezinárodně srovnatelná data umožňující výzkumníkům analyzovat a pochopit interakce mezi dramaticky se měnícím demografickým vývojem a vládními opatřeními v jednotlivých zemích a EU jako celku. Data jsou přístupná bezplatně v otevřeném režimu po registraci na webové stránce www.share-project.org nebo s odkazem na české stránce <http://share.cerge-ei.cz>. Tyto webové stránky nabízejí bezplatné metodologické a vědecké publikace,

příručky k použití dat, statistické postupy, příklady použití dat, softwarové manuály a kódy. Otevřený přístup k datům VVI SHARE-ERIC není omezen tematicky, časově ani kapacitou.

Stárnutí populace a související společenské a ekonomické dopady na růst a prosperitu patří k nejnaléhavějším výzvám Evropy 21. století. Poměr starších lidí vůči celkové populaci je v Evropě vyšší než na kterémkoli jiném kontinentu, přičemž fenomén stárnutí populace se bude v tomto století dále prohlubovat. V roce 2000 Evropská komise vyzvala k „prozkoumání možnosti ustanovit, ve spolupráci s členskými státy, evropský longitudinální průzkum stárnutí“ za účelem rozvoje evropského výzkumu determinant zdravého stárnutí, dopadů procesu stárnutí na životní úroveň a společenských nákladů na zlepšování veřejného zdraví a udržování programů sociálního pojištění. Vědecké řešení této výzvy vyžaduje infrastrukturu mikrodat umožňující výzkumníkům v průběhu času pozorovat měnící se zdravotní, ekonomické a společenské životní podmínky jedinců současně s tím, jak stárnou a čelí společenským změnám vyvolaným procesem stárnutí populace. SHARE-ERIC je výzkumnou infrastrukturou vytvořenou v odezvě na tyto požadavky. Protože stárnutí je proces probíhající v čase, zahrnující širokou škálu problémů od zdraví, zapojení na trhu práce, sociálních vazeb až po koncepci zdravotního systému, je sběr dat SHARE nezbytně mezioborovým průzkumem longitudinálního (časosběrného) rozměru. Poskytuje základy pro výzkum stárnutí v řadě oborů, včetně demografie, ekonomie, epidemiologie, gerontologie, biologie, medicíny, psychologie, veřejného zdraví, koncepce zdravotnictví, sociologie a statistiky. S daty SHARE se výzkum stárnutí stává výzkumem empirickým. Ve své publikaci Grand Challenges (2012) Evropská komise uvádí SHARE-ERIC jako jeden z největších úspěchů rámcových programů. V roce 2016 byl projekt SHARE-ERIC vyhlášen jako ESFRI Landmark.

Problém stárnutí se také odráží ve zjištěních Rady EU, že Česká republika čelí dlouhodobým rizikům fiskální udržitelnosti v důsledku očekávaného nárůstu výdajů na penzijní systém a zdravotní péči. Ve svém doporučení z roku 2014 Rada EU požaduje, aby Česká republika podporovala zaměstnanost starších pracovníků, odstranila veřejné dotace předčasných odchodů do důchodu, významně zlepšila ekonomickou efektivitu výdajů na zdravotnictví a zrealizovala standardizované postupy pravidelných revízi tempa zvyšování věku odchodu do důchodu. Tyto výzvy se nedají vyřešit bez sběru a otevřeného přístupu k datům, bez účasti vědecké komunity, bez možnosti srovnání domácích opatření se zahraničními, bez aplikace vědeckého poznání na formování vládních politik. Data SHARE například ukazují, že rozdíl v účasti seniorů na trhu práce není zapříčiněn rozdíly v demografické, zdravotní či ekonomické odlišnosti české populace, nýbrž je určen odlišným nastavením sociální politiky. Eliminace nedostatečně využitého lidského potenciálu nebo prodloužení doby aktivního a zdravého stáří jsou nezbytné pro udržitelnost moderního sociálního státu. Dlouhodobé longitudinální sběry dat mají velkou vědeckou hodnotu, neboť dokáží obsáhnout nejen dopady strukturálních reforem penzijního a zdravotního systému, ale také behaviorální adaptace jimi způsobené. To je zvláště důležité pro nové členské země EU jako je Česká republika, neboť tyto země stárnou rychleji, než jejich sociální a zdravotnické instituce dosáhnou stejné úrovně vyspělosti jako v zemích EU 15. SHARE-ERIC poskytuje data pro analýzu těchto procesů a ozřejmuje vzorce týkající se zdraví, sociální politiky a podpory.

Hodnota longitudinálních (časosběrných) studií roste s jejich délkou. Česká republika se k projektu SHARE připojila v druhé vlně v roce 2006 a od té doby se účastní všech vln sběru dat a všech vědeckých i řídicích činností. V letech 2021/2022 tak tým VVI SHARE-CZ hostitelské instituce úspěšně dokončil celkem devět vln sběru dat SHARE-ERIC na vzorku respondentů, kteří se účastnili předchozích vln průzkumu v předchozích letech. Od roku 2010 tým VVI SHARE-CZ používá dlouhodobou strategii nabízející všem výzkumníkům v České republice možnost zdarma vkládat vlastní vědecké otázky do dodatečného národního písemného dotazníku (tzv. dropoff). Cílem této iniciativy je podpora výzkumu a prohloubení spolupráce s národními institucemi. Mezi účastníky tohoto programu patří mj. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí při Ministerstvu práce a sociálních věcí (modul zaměřený na rozhodování o odchodu do předčasného důchodu a na flexibilitu starší populace na trhu práce), výzkumníci z Fakulty sociálních studií Masarykovy university a v každé vlně přibližně dvacet výzkumníků z akademických a výzkumných institucí z celé České republiky. Tato národní strategie významně

přispívá k budování kapacity a propagaci kolaborativního uživatelského výzkumu v České republice, zejména mezi začínajícími výzkumníky a studenty.

Během projektového období se bude realizovat sběr dat desáté a jedenácté vlny SHARE-ERIC, a to vždy v nutné synchronizaci s SHARE-ERIC. Konkrétně v roce 2023 až 2025 proběhne sběr dat 10. vlny projektu VVI SHARE-ERIC a následně jejich zpracování, kódování, analýza, harmonizace s daty v ostatních zemích projektu SHARE-ERIC a jejich zpřístupnění v režimu open-access společně s metodologickou a uživatelskou dokumentací. Již v roce 2022 začala příprava dotazníku, vzorku respondentů, inovací, koordinace synergie s partnery projektu a jako v každé vlně výběr agentury provádějící sběr dat (podle SHARE-ERIC Procurement rules). Desátá vlna projektu je mimořádná sběrem biomarkerů (krevní vzorky, fyzická měření, osobní vyšetření lékařem a další procedury) v synergii s VVI RECETOX při Masarykově univerzitě v Brně. Zároveň bude realizován unikátní sběr testů řeči a čichu ve spolupráci s 1. Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Praze a s ČVUT. Tento sběr bude také doplňovat speciálně zaměřený písemný dotazník. Jako každý rok se bude VVI SHARE-CZ účastnit seminářů, workshopů a výukových programů pro studenty a začínající výzkumníky. Od roku 2024 se také připravuje intenzivnější spolupráce s Fakultou sociálních studií v Brně při Masarykově univerzitě a s dalšími výzkumnými ústavami. Hlavním výstupem projektu VVI SHARE-CZ v letech 2023 až 2026 bude zveřejnění dat 9. a 10. vlny sběru dat, jež budou dostupná na internetovém archivu při www.share-project.org.

Budoucí vývoj VVI SHARE-CZ je vždy úzce navázán na dlouhodobou strategii SHARE-ERIC a zahrnuje sběr biomarkerů, napojení na administrativní data, nové moduly otázek, uživatelsky vstřícnou databázi easySHARE pro studenty, nové přístupy pro dotazování mezi hlavními vlnami sběru dat, vyhodnocení a vývoj indikátorů a speciálních databází (geografická data) apod., ke kterým VVI SHARE-CZ aktivně přispívá.

SHARE-ERIC zavádí metodologii a nástroje, které v České republice nejsou dosud k dispozici a vytváří unikátní mezinárodně srovnatelnou databázi v oblasti sociálních věd, medicíny, demografie a dalších oborů. Projekt VVI SHARE-CZ je umístěn na Cestovní mapě velkých výzkumných infrastruktur ČR od jejího založení a je jediným dlouhodobým reprezentativním longitudinálním průzkumem v České republice.

2. MANAGEMENT VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

VVI SHARE-CZ je národním uzlem SHARE-ERIC, distribuované panevropské výzkumné infrastruktury s právním rámcem konsorcia evropské výzkumné infrastruktury (European Research Infrastructure Consortium, ERIC) zřízeným Rozhodnutím Komise ze dne 17. března 2011 (2011/166/EU). Česká republika je jednou ze zakládajících zemí tohoto historicky prvního ERICu. Podle Stanov má SHARE-ERIC dva orgány, Shromáždění členů (Council) a Správní radu (Management Board). Na návrh Správní rady každá členská země volí partnerskou vědeckou instituci příslušnou pro plnění vědeckých úkolů SHARE-ERIC. Každá země je ve Shromáždění členů reprezentována nejvýše dvěma zástupci s jediným společným hlasem. Shromáždění členů schvaluje výroční zprávu, účetní závěrku, roční plán činnosti, výdajů a společných nákladů. Volí koordinátora, oborové koordinátory a další členy Správní rady. Česká republika, zakládající člen SHARE-ERIC, je na Shromáždění členů reprezentována zástupcem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Správní rada navrhuje Shromáždění členů všechna strategická a rozpočtová rozhodnutí, každoročně předkládá výroční zprávu. Správní radu vede hlavní koordinátor projektu, který SHARE-ERIC právně zastupuje, zodpovídá za realizaci projektu a za udržování vysokých vědeckých a metodologických standardů ve všech zúčastněných zemích. Správní rada se radí s externími odborníky a zřizuje nezávislý Mezinárodní poradní orgán (Scientific Monitoring Board, SMB). Mezinárodní poradní orgán poskytuje doporučení ve všech vědeckých a organizačních záležitostech, pravidelnou zpětnou vazbu orgánům zemí VVI SHARE-ERIC a každé dva roky písemnou zprávu Shromáždění členů.

Hlavním koordinátorem SHARE-ERIC je [REDACTED].
[REDACTED] Důležitým orgánem SHARE-ERIC je Shromáždění národních řešitelů (Country Team Leaders), jenž spoluvytváří všechna důležitá vědecká rozhodnutí, navrhuje členy Správní rady a účastní se činnosti technických a organizačních pracovních skupin. Od roku 2023 je hlavní hostitelskou institucí mezinárodní koordinace projektu na nově založeném SHARE Institute v Berlíně. Na řízení a práci nového SHARE Institute se podílí WZB Berlin Social Science Center, German Institute for Economic Research (DIW Berlin), the Charité Universitätsmedizin Berlin, a German Centre of Gerontology (Deutsches Zentrum für Altersfragen, DZA), ve spolupráci s Robert-Koch-Institute (RKI). SHARE Institute řídí [REDACTED].

V roce 2006 Správní rada SHARE-ERIC vybrala Národohospodářský ústav Akademie věd České republiky, v. v. i., NHÚ) pro jeho akademickou a výzkumnou excelenci, aby jako hostitelská instituce realizovala národní uzel SHARE-ERIC v České republice. Od roku 2006 NHÚ poskytuje VVI SHARE-CZ veškerou administrativní, technologickou a vědeckou podporu. Vedoucím týmu VVI SHARE-CZ a odpovědnou osobou za realizaci SHARE-ERIC v České republice (Country Team Leader, manažerská a vědecká činnost) zodpovídá za vědeckou excelenci projektu, monitoring, spolupráci s hlavním koordinátorem SHARE-ERIC a dalšími domácími a mezinárodními partnery, kvalitu zpracování dat a jejich kompatibilitu s programy Blaise TMT, STATA, SPSS, a R. Národní operátor (Country Team Operator, manažerská a vědecká činnost) je zodpovědný za přípravu hlavního dotazníku a národního písemného dotazníku, spolupráci s agenturou sběru dat a týmem MEA hlavního koordinátora projektu. Metodologický asistent projektu (manažerská a vědecká činnost) je zodpovědný za metodologii projektu, spolupráci a podporu uživatelům VVI SHARE-CZ, semináře, workshopy, diseminaci a výukové programy pro studenty. Speciální koordinátor má na starosti koordinaci sběru biomarkerů a synergii s VVI RECETOX. Vědeckou složku VVI SHARE-CZ tvoří vědeckí pracovníci připravující výzkumné zprávy a projekty založené na datech SHARE, jejichž výsledky komunikují vědecké komunitě a laické veřejnosti, účastní se prací odborných komisí (Komise pro spravedlivé důchody při Ministerstvu práce a sociálních věcí apod.), workshopů, konferencí a spolupracují s uživateli dat SHARE.

Vzhledem k tomu, že VVI SHARE-CZ nevyužívá investičních nákladů a nemá velké nároky na technologické vybavení (toto je poskytováno na úrovni hlavního koordinátora VVI SHARE-ERIC), je administrativní podpora v rámci hostitelské instituce NHÚ plně dostačující. Na projektu VVI SHARE-CZ dlouhodobě spolupracují pracovníci grantového, administrativního a finančního oddělení. Tým SHARE-CZ úzce spolupracuje s hlavním koordinátorem, ostatními národními týmy, výzkumníky v České republice a uživatelskou komunitou. V rámci hostitelské instituce VVI SHARE-CZ spolupracuje s think-tankem IDEA (Institute for Democracy and Economic Analysis) a studenty magisterského a doktorandského studia CERGE UK. Projekt SHARE tím také přispívá k mobilitě studentů a výzkumníků (studenti CERGE v rámci MEA Mnichov), jejich vzdělávání a účasti na mezinárodních projektech.

Důležitým článkem projektu v každé zemi je agentura zodpovědná za sběr dat v terénu. Tato agentura je vybírána pro každou vlnu sběru dat na úrovni hlavního koordinátora dle Procurement Rules SHARE-ERIC. V dosavadním sběru dat byla za sběr dat v České republice zodpovědná agentura SCaC, jenž náleží k nejvýznamnějším institucím ve svém oboru a spolupracuje se statistickým centrem a programování SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). Expertní tým agentury disponuje širokou sítí profesionálních tazatelů (na sběru dat SHARE jich pracuje okolo 80) a v rámci celé SHARE-ERIC dosahuje jedny z nejlepších výsledků. Hlavní pozornost je věnována pravidelnosti a kvalitě longitudinálního průzkumu, monitoringu, návratnosti a udržitelnosti vzorku respondentů, výběru a proškolení tazatelů a péči o respondenty, uživatelským službám a podpoře užívání volně přístupných dat vědeckou komunitou. Velmi konstruktivní je postoj agentury SCaC k implementaci národního písemného dotazníku a realizaci všech inovativních projektů v rámci SHARE-ERIC (měření pohybu akcelerometrem, internetový průzkum, projekt HCAP atd.). Agentura SCaC má dlouhodobou zkušenost se sběrem dat v rámci mezinárodních projektů, longitudinálních šetření a terénní prací s respondenty v seniorském věku (PIAAC, GGS, EVS a další).

Mezinárodní poradní orgán (Scientific Monitoring Board) SHARE-ERIC je důležitou součástí konsorcia a skládá se z renomovaných zahraničních vědců, včetně nositelů Nobelovy ceny. Pravidelně se účastní jednání SHARE-ERIC, schůzí Správní rady a každoročně podává zprávu o činnosti infrastruktury jak na hlavní schůzi konsorcia SHARE-ERIC, tak i na pravidelných pracovních konferencích. Ve svých zprávách analyzuje kvalitu sebraných dat, návratnost a udržitelnost vzorku respondentů, harmonizaci dotazníků a postupů při sběru dat, návaznost a kompatibilitu v rámci mezinárodní spolupráce, inovace projektu, budoucí směřování a stabilitu projektu. Mezinárodní poradní orgán monitoruje veškeré aktivity a realizaci projektu v každé zúčastněné zemi, porovnává sebraná mikrodata s oficiálními daty a doporučuje plán činnosti a případná korektivní opatření. Členové Mezinárodního poradního orgánu jsou odborníci z oblasti ekonomie (odchod do důchodu, penzijní reforma, fiskální udržitelnost apod.), zdraví, sociologie, metodologie sběru dat, sociálních sítí, a také zástupci významných průzkumů problematiky stárnutí (Health and Retirement Study a English Longitudinal Study of Ageing). Současným předsedou Mezinárodního poradního orgánu je Arie Kapteyn (University of Southern California).

Struktura řízení a operací SHARE-ERIC je stálá a efektivní a v nadcházejících letech se neočekávají žádné zásadní změny. Po devíti úspěšně realizovaných vlnách sběru dat v projektu VVI SHARE-CZ nashromáždila dostatečné zkušenosti s provozem VVI. Zásadním aspektem hodnoty a kvality longitudinálních dat je jejich nepřetržitá, pravidelná a pokud možno co nejdelší časová řada. Účast VVI SHARE-CZ v SHARE-ERIC je dlouhodobě hodnocena jako jedna z nejuspěšnějších jak z hlediska kvality výzkumu a sběru dat, tak z hlediska podpory SHARE-ERIC ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

3. SPOLUPRÁCE VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

VVI SHARE-CZ je jedním z prvních projektů zařazených od roku 2010 na Cestovní mapu velkých výzkumných infrastruktur ČR, která je národním ekvivalentem cestovní mapy výzkumných infrastruktur Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury (ESFRI). V roce 2011 se projekt SHARE stal historicky prvním založeným konsorciem evropské výzkumné infrastruktury (ERIC). V rámci Grand Challenges v roce 2012 Evropská komise vyhlásila v roce 2012 SHARE-ERIC jedním z největších úspěchů z Rámcových programů (Framework Programmes). V roce 2016 byl SHARE-ERIC vyhodnocen Evropským strategickým fórem pro výzkumné infrastruktury jako ESFRI Landmark.

VVI SHARE-CZ byla založena v roce 2004 s předpokladem, že bude přímo srovnatelná s hlavními mezinárodními longitudinálními studii stárnutí, tj. Health and Retirement Study (HRS) v USA a English Longitudinal Study of Ageing (ELSA) v Anglii. Výzkumníci pracující pro HRS a ELSA při RAND Institute, University of Michigan, Duke University, National Institute for Ageing, National Institute of Health, the USC Dornsife Center for Economic and Social Research, Program on Global Aging, Health, and Policy při University of Southern California (USC), The Gateway to Global Aging Data (USA) a Institute for Fiscal Studies (Velká Británie) se na přípravné a operační fázi VVI SHARE-ERIC aktivně podílejí jako poradci a členové Mezinárodního poradního orgánu. Zástupci těchto institucí s SHARE-ERIC spolupracují a spolupůsobí na konferencích, seminářích, školeních, schůzích, letních školách, datových laboratořích a jiných akcích.

Cílem empirického výzkumu stárnutí je nasbírat harmonizovaná data pomocí stejné metodologie, přičemž SHARE-ERIC je zodpovědný za sběr takovýchto dat v Evropě. Kromě HRS a ELSA je SHARE-ERIC modelem pro nové longitudinální průzkumy stárnutí: CHARLS – Chinese Health and Retirement Survey; ELSA-Brasil - Estudo Longitudinal de Saúde do Adulto; JSTAR - The Japanese Study of Aging and Retirement; KLOSA – The Korean Longitudinal Study of Aging; IFLS - Indonesia Family Life Survey; LASI - The Longitudinal Aging Study in India; MHAS - Mexican Health and Aging Study; TILDA - The Irish Longitudinal Study on Ageing; a v dalších zemích. Tyto průzkumy jsou předem harmonizované s SHARE, HRS a ELSA a řídí se stejnou metodologií a výzkumnou strategií. Čím více srovnatelných dat založených na téže metodologii, tím hlubší poznatky lze získat porovnáním účinků různých vládních strategií v různých zemích se specifickým socioekonomickým prostředím či zdravotním systémem. Tato unikátní

synergie je jedním z hlavních přínosů SHARE-ERIC nejen pro vědce z Evropy, kde je stárnutí populace nejnaléhavější, ale i pro vědce a studenty z celého světa.

SHARE-ERIC dlouhodobě spolupracuje s mnoha dalšími institucemi: v rámci samotného konsorcia s WZB Berlin Social Science Center, German Institute for Economic Research (DIW), Charité Universitätsmedizin Berlin, German Centre of Gerontology, Robert-Koch-Institute (RKI), a CentERData Tilburg University (Nizozemí). Dále pak s Hebrew University (Izrael); Gerontological Society of America, UNC Institute on Aging, Survey Research Center at the University of Michigan (USA); Generations and Gender Programme, UN Institute of Health a International Institute on Ageing (OSN); World Health Organization; International Network for the Demographic Evaluation of Populations and Their Health (INDEPTH); British Society for Research on Ageing (Velká Británie); International Association Of Gerontology And Geriatrics, Max-Planck Institutes, German Socio-Economic Panel, German Family Panel, Data archiv GESIS (Německo); Johannes Kepler Universität a HSE (Rakousko); Universiteit Antwerpen, CREPP – Center of Research in Public Economics and Population Economics, Université de Liège (Belgie); University of Southern Denmark (Dánsko); TLU Eesti Demograafia Instituut (Estonsko); INSEE, IRDES a Université de Paris-Dauphine (Francie); UCD Geary Institute (Irsko); University of Venice, University of Padua (Itálie); Centrum Analiz Ekonomicznych (Polsko); Universidade Nova de Lisboa (Portugalsko); Comparative Research Center (Švédsko); Université de Lausanne (Švýcarsko); Centro de Estudios Monetarios y Financieros (CEMFI, Španělsko); Central European University, University of Texas (Mexican Health and Ageing Study, MHAS); Instituto Nacional de Estadística y Geografía (INEGI); Instituto Nacional de Geriatria; Instituto Nacional de Salud Pública, Mexiko; Berkeley Population Center, University of California, UC Berkeley, USA; Center on the Economics and Demography of Aging (CEDA) UC Berkeley (USA); Central American Population Center (CCP); Red de Investigación del Envejecimiento en América Latina y el Caribe (REALCE); Centro Latinoamericano de Demografía (CELADE); Inter-University Consortium for Political and Social Research (ICPSR); National Archive of Computerized Data on Aging (NACDA); SABE - Survey on Health, Well-Being, and Aging in Latin America and the Caribbean; RIETI Research Institute of Economy, Trade and Industry (Japonsko) a mnoha dalšími. SHARE-ERIC přirozeně spolupracuje s institucemi zodpovědnými za realizaci VVI SHARE-CZ v jednotlivých zemích.

SHARE-ERIC spolupracuje s následujícími evropskými konsorcií ERIC: DASISH (Data Service Infrastructure for the Social Services and Humanities), Czech Social Sciences Data Archive (CESSDA), ESS (European Social Survey), CLARIN (Common Language Resources and Technology Infrastructure), DARIAH (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities) a CERIC. V rámci rámcových programů SHARE-ERIC spolupracovala s projektem CHANCES (Consortium on Health and Ageing: Network of Cohorts in Europe and the United States) a Generations and Gender Programme (GGP), v rámci programů Horizon 2020 s projekty SHAREDEV3 a SERISS (Synergies for Europe's Research Infrastructures in the Social Sciences). SHARE-CZ také působil v přípravných výborech pro realizaci projektů SHARE-ERIC na Slovensku a Czech Household Survey.

Tým SHARE-CZ aktivně spolupracuje s výzkumníky a institucemi v České republice zabývajícími se problematikou stárnutí. V rámci své strategie nabízí VVI SHARE-CZ vědcům z jiných institucí možnost vkládat vlastní otázky do národního písemného dotazníku s cílem prohloubit spolupráci s těmito institucemi a propagovat výzkum stárnutí v České republice. Těmito institucemi jsou: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí při Ministerstvu práce a sociálních věcí; Státní zdravotní ústav České republiky; Ministerstvo zdravotnictví; Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze; Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze; Sociologický ústav AV ČR; Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity; Mendelova univerzita; Národní ústav duševního zdraví (NUDZ); Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně; Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze; Všeobecná fakultní nemocnice Univerzity Karlovy v Praze; Právnická fakulta Univerzity Karlovy; Kancelář veřejného ochránce práv; VŠB Ostrava a další instituce. Dále tým SHARE-CZ spolupracuje s těmito institucemi: Český statistický úřad; Zastoupení Evropské Unie v České republice; Rada vlády České republiky pro seniory a stárnutí populace; Institut

pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA); Česká lékařská společnost J. E. Purkyně; Česká gerontologická společnost a dalšími. Spolupráce s externími českými vědci a interakce s uživateli vedla také k začlenění nových otázek a modulů do dotazníku celého SHARE-ERIC a k zavedení nových přístupů ve správě dat. Tým VVI SHARE-CZ poskytuje výzkumníkům a studentům z těchto institucí metodologickou pomoc a školení pro práci s daty.

V rámci projektu EU Horizon 2020 SHARE-Covid19 spolupracuje VVI SHARE-CZ s Fakultou biomedicínského inženýrství ČVUT na tvorbě Agent-Based Modelu pro simulaci vývoje epidemie Covid19. Tento model bude využívat data SHARE sesbíraná během let 2020 a 2021 a geografických dat o pohybu a bydlišti respondentů. Výjimečnou spoluprací v České republice představuje synergie s VVI RECETOX. Součástí projektu SHARE-CZ v letech 2023–2026 je sběr biomarkerů jako zdroje objektivních indikátorů o zdraví respondentů. Synergie má za cíl sesbírat krevní vzorky a další fyzická měření pokud možno od všech respondentů ve vzorku v desáté vlně. Tyto vzorky budou dále analyzovány a dlouhodobě uschovány v biobance VVI RECETOX. Daná data budou k dispozici vědcům zdarma po splnění podmínek pro přístup k těmto datům. Další sběr biomarkerů představuje test řeči a čichu prováděný ve spolupráci s 1. lékařskou fakultou Univerzity Karlovy a s ČVUT. Oba datové soubory jsou ve srovnání s ostatními zeměmi v projektu SHARE a s jinými projekty ve světě naprosto unikátní. Sběr biomarkerů bude dále ještě synchronizován s HAPPIEE (University College London), která sbírá data o zdraví a stylu života kohort ve střední a východní Evropě.

Tým VVI SHARE-CZ zároveň spolupracuje s nevládními neziskovými organizacemi a poskytuje jim bezplatné služby týkající se analýzy dat a prezentací na konferencích a seminářích (Cesta domů, Ageing Connects, Život 90, Alternativa 50+, (ne)stárneme a další). Členové týmu VVI SHARE-CZ se také účastní práce Komise pro spravedlivé důchody Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, jsou členy vědecké rady Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, a účastní se aktivně dalších poradních a osvětových činností. VVI SHARE-CZ poskytuje podporu všem uživatelům, zejména začínajícím výzkumníkům a studentům prostřednictvím kurzů (programování v jazyce STATA, SPSS, R), podporou studentů při přípravě na výukové programy (Venice Summer School and Data Workshop) a účasti na seminářích.

4. OTEVŘENÝ PŘÍSTUP A UŽIVATELÉ VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

VVI SHARE-CZ je službou české a mezinárodní vědecké komunitě. Hlavním výstupem SHARE-ERIC a VVI SHARE-CZ jsou longitudinální mikrodata a zabezpečení otevřeného přístupu k těmto datům a souvisejícím službám. Data jsou přístupná bezplatně po registraci na webové stránce www.share-project.org nebo s odkazem na české stránce <http://share.cerge-ei.cz>. Tyto webové stránky nabízejí bezplatné metodologické a vědecké publikace, příručky k použití dat, statistické postupy, příklady použití dat, softwarové manuály a kódy. Otevřený přístup k datům SHARE-ERIC není omezen tematicky, časově ani kapacitou. Uživatelé s afiliací na univerzitní nebo výzkumné instituce dostávají osobní bezplatný přístup k datům SHARE po jednoduché registraci bez hodnocení nebo specifikace jejich výzkumného záměru. Data SHARE také splňují všechny požadavky na FAIR data principles. Data SHARE jsou Findable (archiv CentERData, Tilburg University), Accessible (open access prostřednictvím standardizovaného komunikačního protokolu), Interoperable (integrace s dalšími daty a aplikacemi), a Reusable (neomezené užívání dat). SHARE je také členem Social Sciences and Humanities Open Cloud (SSHOC). Důležitým cílem projektu je též stabilita a udržitelnost dat prostřednictvím efektivního řízení a využitím bezpečných a moderních metod sběru, správy a uchovávání dat.

V prosinci 2022 dosáhla SHARE-ERIC hranice 15 000 registrovaných uživatelů z více jak 50 zemí (z toho více jak 300 v České republice). Přibližně 2/3 uživatelů jsou z univerzit, 1/3 z dalších výzkumných institucí. Hlavním nástrojem komunikace vědeckých výsledků jsou publikace ve vědeckých časopisech, strategických analýzách a doporučeních. SHARE-ERIC umožnila 3 500 vědeckých publikací, z toho 1 900 publikovaných článků ve vědeckých časopisech, 75 knih a 550 kapitol v knihách. SHARE-ERIC prezentuje datové a analytické výsledky na schůzích Evropské komise (Komise pro sociální ochranu, Komise pro ekonomickou politiku, Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti, Generální ředitelství

pro zaměstnanost, sociální záležitosti a rovné příležitosti, Generální ředitelství ECFIN pro projekce výdajů na státní penze, zdravotnictví a dlouhodobou péči). V roce 2022 byla zveřejněna data z osmé vlny sběru dat SHARE-ERIC, včetně dat z národního písemného dotazníku. Do konce roku 2026 očekáváme nárůst počtu uživatelů o zhruba dvacet procent, tj. na 18 000 uživatelů.

Data nashromážděná v České republice jsou hojně využívána mezinárodní vědeckou komunitou díky své vysoké kvalitě a srovnatelnosti s daty ostatních zemí zúčastněných v SHARE-ERIC i s daty z dalších mezinárodních sběrů dat. Česká data jsou často prezentována jako důkaz úspěšného procesu institucionální a hospodářské transformace a jako orientační bod pro srovnání jak se západní Evropou, tak i s ostatními středoevropskými zeměmi. Pro české vědce je SHARE-ERIC jedinou mezinárodně srovnatelnou studií, která má k dispozici mikrodata a umožňuje jim přispívat do špičkových světových publikací v oblasti stárnutí, ekonomie, zdraví, epidemiologie a jiných disciplín.

K datům SHARE a dalším zdrojům poskytovaným SHARE-ERIC mají přístup i studenti na všech úrovních vysokoškolského studia. Datový portál easySHARE zajišťuje studentům zapsaným do univerzitních programů otevřený skupinový přístup k datům SHARE. Data jsou využívána studenty na Univerzitě Karlově, Masarykově univerzitě, Mendelově univerzitě a Univerzitě Palackého v jejich disertačních pracích. SHARE-ERIC také zajišťuje mobilitu studentů a výzkumníků jakožto součást programu ERASMUS. SHARE-ERIC každoročně organizuje kolem 10 mezinárodních konferencí a seminářů, dále pak uživatelskou konferenci, letní školu a řadu setkání s uživateli, prezentací a metodických seminářů na centrální úrovni i na každém národním uzlu. Tým VVI SHARE-CZ aktivně komunikuje s uživateli organizováním konferencí, seminářů, schůzí, uživatelských školeních a účastí na těchto událostech, rovněž prostřednictvím zpravodaje a webových stránek. Dále tým VVI SHARE-CZ organizuje školení a kurzy pro studenty a vědce na univerzitách a výzkumných ústavech (Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, Mendelova univerzita a další). VVI SHARE-CZ spolupracuje s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí a s Komisí pro spravedlivé důchody Ministerstva práce a sociálních věcí. Obecně je SHARE-ERIC jediným zdrojem dat, která jsou k dispozici pro vytvoření reformního programu sestávajícího ze série vzájemně propojených mezioborových návrhů na stabilní a udržitelný důchodový systém. VVI SHARE-CZ také spolupracuje s nevládními neziskovými organizacemi a poskytuje jim bezplatné služby týkající se analýzy dat a prezentací na konferencích a seminářích. Celkově je SHARE-ERIC službou mezinárodní i české vědecké komunitě a celé společnosti. Pěstuje otevřený prostor pro propojení výzkumu a vzdělávání prostřednictvím svých volně přístupných dat. Další inovace vytvářejí výzkumníci pracující s těmito daty. V neposlední řadě SHARE-ERIC poskytuje důležitý transfer znalostí do České republiky.

Data management VVI SHARE-CZ splňuje veškeré požadavky na ochranu osobních údajů podle předpisů GDPR. Respondenti jsou plně informováni o svých právech, včetně odepření účasti v průzkumu a vymazání jejich již sesbíraných dat z databáze. Data v otevřeném přístupu jsou plně anonymizována a přístup k datům je umožněn pouze pro vědecké účely a po registraci. Data jsou fyzicky uchována pouze v datovém archivu SHARE-ERIC, nikoli u agentury zodpovědné za sběr dat nebo v NHÚ, hostitelské instituci VVI SHARE-CZ. Zákaz komerčního využití dat je velmi přísně uplatňován a monitorován.

5. SOCIOEKONOMICKÉ DOPADY VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

Stárnutí populace a související socioekonomické dopady na růst a prosperitu patří k nejnaléhavějším výzvám 21. století. Data SHARE slouží jako empirický základ pro formulaci vládních opatření na základě vědeckých zjištění. Pro české vědce a studenty je projekt SHARE jedinou mezinárodně srovnatelnou databází v režimu otevřeného přístupu pro výzkum v oblasti demografie, ekonomie, zdravotnictví, sociální péče či epidemiologie.

VVI SHARE-CZ svou vědeckou excelencí přispívá k řešení socioekonomických výzev mezinárodního charakteru ve smyslu Cílů udržitelného rozvoje Organizace spojených národů. Tato velká výzkumná infrastruktura buduje kapacity pro dostupnost vysoce kvalitních, aktuálních a spolehlivých údajů

členěných podle příjmů, pohlaví, věku, vzdělání, pracovního zařazení, národního nebo etnického původu, zdravotního stavu, geografické polohy a dalších relevantních charakteristik v národním a mezinárodním kontextu. Data SHARE umožňují statistická měření pokroku v oblasti trvale udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals, SDG definované v programech OSN), kde doplňují základní agregátní údaje (SDG 17 Data, monitorování a odpovědnost). V České republice je přínos dat SHARE mimořádný tím, že jako jeden z mála zdrojů poskytuje mikrodata o jedincích v mnoha dimenzích života (socio-ekonomické ukazatele, zdraví, rodina, péče, sociální vztahy, životní historie, fyzická měření atd.) pro tvorbu legislativy a vládních opatření založených na faktech. Data SHARE tak pomáhají vymýtit chudobu (SDG 1), zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku (SDG 3), zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání (SDG 4), dosáhnout genderové rovnosti (SDG 5), podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci (SDG 8), snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi (SDG 10), vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce (SDG 11), či podporovat inkluzivní společnost pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce (SDG 16).

V České republice VVI SHARE-CZ přináší komplexní data pro realizaci výzev Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (VaVal) a navazuje na cíle a aktivity Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky, zejména v oblasti priorit 4 a 5. VVI SHARE-CZ náleží do Prioritní oblasti 4 Sociální a kulturní výzvy, konkrétně oblasti demografické a sociální proměny (demografické stárnutí, rodinná politika, realizace komplexní podpory aktivního stárnutí, predikce a vyhodnocení důsledků výrazných populačních výkyvů a prostorových nerovností), marginalizace a integrace sociálně znevýhodněných skupin, vládnutí a správa, rozvoj a uplatnění lidského potenciálu (funkční systém celoživotního vzdělávání, trh práce a politika zaměstnanosti, ochrana a podpora lidského zdraví). Jednou z největších výzev české a evropské společnosti je proměna věkové struktury obyvatelstva na trhu práce, uspokojení sociálních služeb a konkurenceschopnost země. Pro české vědce je SHARE-ERIC jedinou mezinárodně srovnatelnou longitudinální studií umožňující jim přispívat do špičkových světových publikací v oblasti stárnutí, ekonomie, zdraví, epidemiologie a jiných disciplín. SHARE-ERIC je unikátním zdrojem dat pro porozumění a formulaci optimálních mezioborových reformních návrhů na stabilní a udržitelný důchodový systém.

SHARE-ERIC je službou mezinárodní i české vědecké komunitě. Pěstuje otevřený prostor pro propojení výzkumu a vzdělávání prostřednictvím svých volně přístupných dat. Další inovace vytvářejí výzkumníci pracující s těmito daty. VVI SHARE-CZ v rámci konsorcia

SHARE-ERIC poskytuje důležitý transfer znalostí do České republiky. Je velmi důležité uvážit i efekt externality dat SHARE z České republiky pro vědce z celého světa, zejména pak v rámci zemí Evropské unie: data z České republiky jsou v maximální míře využívána zahraničními výzkumníky a zahraničními výzkumnými institucemi. Data SHARE z České republiky dlouhodobě představují nejkvalitnější data (rozsahem, stabilitou, zpracováním, přidanými národními písemnými dotazníky) ze všech postkomunistických zemí v rámci konsorcia SHARE-ERIC.

V rámci České republiky volně přístupná data SHARE rozšiřují možnosti výzkumníků a uživatelů na regionální úrovni. Protože je přístup k datům SHARE bezplatný, dálkový, časově neomezený, s volně přístupnými instrukcemi a návody k použití, navíc bez omezení zaměření výzkumných záměrů, jsou výstupy projektu SHARE zejména důležité pro začínající výzkumníky a studenty. Při sestavování národního písemného dotazníku tým SHARE-CZ cíleně vyhledává začínající externí výzkumníky, studenty, a výzkumníky z méně zastoupených oborů a výzkumných pracovišť mimo hlavní akademická centra (např. VŠB Ostrava, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně apod.). Díky tomu, že longitudinální data nabývají na využitelnosti a kvalitě svou délkou, získává projekt VVI SHARE-CZ na hodnotě každou přibývajícím vlnou sběru dat.

Tým VVI SHARE-CZ zároveň spolupracuje s nevládními neziskovými organizacemi a poskytuje jim bezplatné služby týkající se analýzy dat a prezentací na konferencích a seminářích. Členové týmu

VVI SHARE-CZ se také účastní práce Komise pro spravedlivé důchody Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, jsou členy vědecké rady Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí a účastní se aktivně dalších poradních a osvětových činností.

Data projektu SHARE jsou výhradně určena pro vědecký výzkum. V důsledku přísného dodržování důvěrnosti osobních údajů není komerční využití dat SHARE povoleno. Přínosem pro komerční sektor jsou však data SHARE tím, že umožňují formulaci reforem založených na faktech a pochopení a řešení příležitostí a potřeb stárnoucí populace. Efektivnější využití zdrojů, lépe pojatý systém zdravotnictví a dlouhodobé pečovatelské služby nebo nové produkty pro seniorskou populaci vedou ke zlepšení kvality života, vyšší zaměstnanosti starších generací či jejich aktivnějšímu zapojení v dobrovolnických činnostech. Tyto efekty vedou ve svých důsledcích jak k úsporám ve státních financích, tak k vyšší produktivitě a socioekonomickému rozvoji celé společnosti.

Hlavním posláním VVI SHARE-CZ je sběr dat jako zásadní podklad pro efektivní a věcně správnou formulaci veřejné politiky. V rámci tohoto poslání SHARE-CZ reaguje na aktuální výzvy a problémy české a evropské společnosti. V roce 2020 a 2021 tak VVI SHARE-CZ uskutečnil dva mimořádné sběry dat zaměřené na epidemii Covid19. V desáté vlně se uskuteční sběr biomarkerů na celém vzorku českých respondentů. Tato data, společně s nově vytvářenými geografickými daty (součást projektu EU Horizon 2020 SHARE-Covid19, pod vedením týmu SHARE-CZ) budou součástí budovaného ABM epidemiologického modelu ve spolupráci s Fakultou biomedicínského inženýrství ČVUT. Po skončení příští vlny sběru dat budou mít uživatelé kombinaci základních longitudinálních dat projektu SHARE, data životní historie, data kognitivních schopností, data biomarkerů a geografická data o všech respondentech, kteří se kdy projektu zúčastnili. Jedná se o mimořádnou kolekci dat ve světovém měřítku.

6. KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE A PROPAGACE VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

Otevřený a volný přístup ke všem shromážděným datům je hlavním cílem diseminace projektu SHARE. Režim otevřeného přístupu k datům a dokumentaci SHARE-ERIC znásobuje hodnotu sběru dat. Základním úsilím projektu SHARE-ERIC je sdílet shromážděná data co nejdříve, jak je to technicky možné, s celou vědeckou komunitou. Veškeré podrobnosti o obsahu dat, přístupu, výsledcích, kontrolách kvality a kódovacích knihách jsou umístěny na webové stránce s metadaty, spolu se seznamem vědeckých prací a publikací založených na shromážděných údajích (věcných nebo metodických).

Vědecké výsledky jsou primárním výstupem uživatelů SHARE, hlavních tvůrců inovací a výzkumu. Tyto publikace jsou k dispozici ostatním uživatelům v publikacích s prvními výsledky (pracovní a diskusní dokumenty) a jsou přístupné veřejnosti na internetovém portálu SHARE-ERIC. Samotný proces tvorby dat zahrnuje inovativní metody, které rovněž představují vědecké publikace.

Hlavním nástrojem pro sdělování vědeckých výsledků VVI jsou publikace ve vědeckých časopisech založené na datech SHARE. Tam, kde je to možné, mají přednost časopisy s otevřeným přístupem. Kromě toho SHARE-ERIC zveřejňuje všechna výzkumná zjištění v publikacích o prvních výsledcích. Jedná se o pracovní a diskusní dokumenty a zejména o společnou publikaci "First Results Book" po každé vlně sběru dat. Všechny tyto rané výsledky jsou otevřeně přístupné se společným designem pro tištěné produkty, prezentace, knihy, brožury, centrální a národní internetové stránky. Uživatelé obohatili šetření SHARE svými věcnými a metodickými nápady v mnoha formálních i neformálních sítích. SHARE-ERIC a SHARE-CZ vydávají dvakrát ročně zpravodaj informující uživatele a zainteresované strany o nových datech a vědeckých publikacích. Po každé vlně sběru dat pořádá SHARE-ERIC tiskovou konferenci a organizuje velkou konferenci v Bruselu. Tyto konference jsou otevřeny široké vědecké komunitě a zejména tvůrcům politik EU. Členové výzkumného týmu rovněž píší články do novin a časopisů, čímž zpřístupňují projekt širokému publiku. Vzhledem k tomu, že většina uživatelů a partnerů projektu jsou výzkumní pracovníci přidružení k univerzitám nebo výzkumným ústavům, jsou výsledky projektu prezentovány na seminářích a workshopech, setkáních profesních sdružení

a mezinárodních konferencích. SHARE každoročně pořádá uživatelskou konferenci (více než 100 uživatelů zde prezentuje svou práci a diskutuje s týmem výzkumné infrastruktury) a metodické workshopy uživatelů SHARE-ERIC ve všech zúčastněných zemích.

SHARE-ERIC pravidelně prezentuje své výsledky na zasedáních v Bruselu i jinde, kde se vědecká zjištění propojují s politikami jednotlivých DG EU. Kromě Evropské komise jsou klíčoví účastníci tohoto projektu aktivní v politickém poradenství na národní i globální úrovni (OECD, Světová banka, WHO). V České republice se tým SHARE-CZ podílí na Národní strategii pozitivního stárnutí české vlády, spolupracuje s Ministerstvem práce a sociálních věcí při dodávání dat o rozhodování o předčasném odchodu do důchodu, účastní se práce Komise MPSV pro spravedlivé důchody a vědecké rady Výzkumného ústavu Ministerstva práce a sociálních věcí. Tým VVI SHARE-CZ poskytoval poradenské služby národním vládním politickým institutům a ministerstvům, Komisi pro důchodovou reformu vlády ČR, Poslanecké sněmovně a Senátu ČR, Fóru pro udržitelný rozvoj, Zastoupení EU v ČR, atd. Během pandemie Covid-19 se tým VVI SHARE-CZ podílel na epidemiologickém modelování, poradních rolích v několika institucích, workshopech, setkáních a konferencích, spolupracoval s Národním zdravotnickým informačním systémem (NZIS), BISOP a Komisí pro rodinnou politiku.

VVI SHARE-CZ pořádá konference, workshopy a semináře v České republice na CERGE UK, NHÚ AV ČR, Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity a Mendelově univerzitě v Brně, Fakultě sociálních věd UK, Vysoké škole ekonomické v Praze, výukové kurzy Úvod do SPSS, STATA a R, a dalších institucích včetně veřejných výzkumných institucí. V hostitelské instituci, Národohospodářském ústavu AV ČR, SHARE-CZ úzce spolupracuje s think-tankem IDEA při CERGE-EI. Všechny workshopy, konference a semináře byly samozřejmě bezplatné s otevřeným přístupem pro všechny výzkumníky a veřejnost.

VVI SHARE-CZ se v aktivně účastní mezinárodních konferencí a workshopů, výročních konferencí, tréninků, metodologických workshopů, uživatelských konferencí, data projektů, hlavních sociologických a ekonomických konferencí v Evropě a v USA, letních škol (Ca Foscari Venic, RAND Institute), seminářů DG EU a Eurostatu. Osvětová a propagační činnost SHARE-ERIC se realizuje také během setkání a konferencí (SERISS, Data Linkage Workshop, RAND Institute atd.). Tým VVI SHARE-CZ poskytuje bezplatnou podporu v oblasti programování softwaru a analýzy dat neziskovým a charitativním organizacím.

Důležitá komunikační strategie se týká respondentů v České republice. Pro každou vlnu sběru dat vytvářejí SHARE-ERIC a VVI SHARE-CZ brožury, dopisy, plakáty, letáky a další informační materiály s klíčovými zjištěními ze šetření a informacemi v tisku s cílem vytvořit "rodinu respondentů" a také udržovat a dále rozvíjet vztahy se zájmovými skupinami. Společně s agenturou provádějící průzkum využívá tým SHARE-CZ tyto prostředky a další média k oslovení respondentů a jejich obcí před každou vlnou sběru dat. Je nezbytné udržovat kontakt a komunikaci, aby byla zajištěna opakovaná účast respondentů. Respondenti dostávají mezi jednotlivými vlnami tištěné materiály, které poskytují aktuální informace o výzkumné infrastruktuře, nové výsledky výzkumu a další důležité informace o terénním šetření. Tato péče o panel byla zvláště důležitá během pandemie Covid-19 v roce 2020.

Členové týmu SHARE-CZ byli velmi aktivní v celostátních médiích, zejména během pandemie Covid19, kdy poskytovali informace o epidemiologických hrozbách týkajících se seniorské populace a epidemiologických modelech a politikách. Společně s týmem IDEA AntiCovid při CERGE-EI poskytli údaje pro modelování míry mezigeneračních kontaktů (získané z modulu sociálních sítí ve vlně 5, 6, 7 a 8 programu SHARE) a ze speciálních sběrů dat o Covid-19 v květnu a červnu 2020. Počet televizních, rozhlasových, mediálních vystoupení a novinových článků dosáhl nejvyšší úrovně během epidemie Covid-19, a to přibližně 10 měsíčně.

Hlavními webovými stránkami výzkumné infrastruktury jsou oficiální webové stránky SHARE-ERIC www.share-project.org, které obsahují oficiální materiály potřebné pro přístup uživatelů, odkaz na archiv dat SHARE a všechny důležité informace. Poskytují aktuální informace o organizaci (institucionální a právní informace o koordinaci, výzkumných oblastech šetření, mezinárodní spolupráci, financování a zadávání zakázek), přístupu k datům (registrace uživatelů, podmínky použití,

požadavky na citace), dokumentaci k datům (vydání dat, přehled vln, dotazníky, průvodce vydáním, nástroj pro dokumentaci dat, metodické svazky), speciálních datových sadách, publikacích, výsledcích výzkumu, novinkách a kontaktních informacích. Obsahuje mnoho odkazů na související šetření, národní webové stránky zúčastněných zemí, databázi SPLASH nebo nástroj pro data a dokumentaci SHARE (podrobnosti viz oddíl 7.2 a www.share-datadocutool.org).

Každá zúčastněná země má své vlastní webové stránky propojené s webovými stránkami SHARE-ERIC. Český uzel má vlastní oficiální webové stránky www.share.cerge-ei.cz. Protože cílem týmu SHARE-CZ je přilákat i zahraniční uživatele se zájmem o česká data a zejména se zájmem o účast v národním písemném dotazníku, mají webové stránky také svou anglickou verzi. Na českých stránkách jsou k dispozici informace o přístupu k datům, dokumentaci, často kladených otázkách, easySHARE, výsledcích, Zpravodaji v českém jazyce a kontaktech na tým. Důležité je, že české webové stránky obsahují informace o národním písemném dotazníku a o tom, jak se do něj zapojit. Nabízí také bezplatné výukové nástroje a statistické kódy ke stažení v programech STATA, SPSS a R.

7. UZNANÉ NÁKLADY VELKÉ VÝZKUMNÉ INFRASTRUKTURY

Nákladová struktura VVI SHARE-CZ v průběhu finančního období 2023–2026 navazuje na předchozí náklady v minulých letech. Jelikož VVI SHARE-CZ funguje na principu opakovaného sběru dat a jeho plánovaný obsah i rozsah jsou stabilní, jsou i náklady v letech 2023–2026 založeny na stejných zásadách jako dosavadní účelová podpora projektu velké infrastruktury. Celkové předpokládané náklady českého uzlu VVI SHARE-CZ v letech 2023–2026 jsou uvedeny v tabulce. Každá vlna sběru dat projektu SHARE sestává ze dvou fází: přípravy a sběru dat. Náklady na přípravnou fázi souvisejí s kódováním, analýzou a dokumentací nashromážděných dat, harmonizací dat napříč zeměmi, školením, přípravou dotazníků a systému CAPI (osobní rozhovor s pomocí počítače), péčí o longitudinální respondenty, přípravou na doplnění reprezentativního statistického vzorku respondentů a mnoha dalšími činnostmi. Každá vlna je rozsáhle testována v pilotním testu a hlavním předběžném testu. Sběr dat je realizován průzkumnou agenturou pod přímým dozorem národního týmu VVI SHARE-CZ. Průzkumná agentura je pro každou vlnu vybírána ve veřejné soutěži dle Procurement Rules VVI SHARE-ERIC. Vzhledem k omezení finančních prostředků bude nutné zmenšení statistického vzorku na cca 4 000 respondentů. Ve vlně 10 v letech 2023–2025 proběhne mimořádný sběr dat biomarkerů. V nákladech VVI SHARE-CZ na sběr biomarkerů jsou zahrnuty pouze náklady na koordinaci projektu a incentivy tazatelům a respondentů. Náklady na samotný sběr biomarkerů jsou výlučně v nákladech VVI RECETOX. Náklady na test řeči a čichu, včetně písemného dotazníku, jsou plně kryty ze zdrojů Národního plánu obnovy pro 1. Lékařskou fakultu UK Praha a ČVUT.

V roce 2023 bude probíhat analýza, kódování a harmonizace dat sebraných v 9. vlně a zároveň také příprava na sběr 10. vlny sběru dat, zejména důkladných testů na sběr biomarkerů. Sběr testovacích dat proběhne na podzim 2023 (pilotní šetření) a na jaře 2024 (Field rehearsal). Hlavní sběr dat ve vlně 10 proběhne na podzim 2024 a na jaře 2025. Data z 10. vlny budou zpřístupněna v otevřeném režimu v průběhu roku 2025 a 2026. V roce 2026 se pak uskuteční analýza dat sebraných v 10. vlně projektu SHARE a příprava na sběr 11. vlny sběru dat projektu SHARE. Tento harmonogram je stanoven hlavním koordinátorem projektu SHARE-ERIC, je závazný pro všechny země a může dostát změn nutných k optimální koordinaci celého mezinárodního projektu.

Personální náklady pokrývají mzdy, sociální pojištění a jiné povinné platby. V průběhu celého finančního období 2023–2026 se bude tým VVI SHARE-CZ skládat z hlavního řešitele projektu (Country Team Leader, seniorní výzkumník, platová hladina V5 stanovená vnitřním předpisem NHÚ pro rok 2023 v rozmezí [redacted] Kč), operátora (Country Team Operator, seniorní výzkumník, mzdová hladina V5), metodologický asistent projektu (seniorní výzkumník, mzdová hladina V4 stanovená vnitřním předpisem NHÚ pro rok 2023 v rozmezí [redacted] Kč), výzkumného týmu (dva seniorní výzkumníci, mzdová hladina V5) a koordinátora sběru biomarkerů (juniorní výzkumník, mzdová hladina V2 stanovená vnitřním předpisem NHÚ pro rok 2023 v rozmezí [redacted] Kč). Většina činností týmu

se týká zajištění přípravné fáze a sběru dat, monitoringu průzkumné agentury, koordinace a inovací, a poskytování podpory a služeb uživatelské komunitě. Do projektu VVI budou zapojeni také studenti doktorandského programu CERGE-UK a nově také z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity (mzdová hladina V2). Celkový úvazek pracovníků NHÚ v projektu VVI SHARE-CZ se pohybuje mezi 4,6 osobo-měsíci v roce 2023 až po 3,35 v roce 2026 (v závislosti na finanční podpoře). Administrativní podpora bude vykonávána pracovníky NHÚ v rámci jejich běžné pracovní činnosti, kryté režijními náklady.

Režijní náklady pokrývají všechny administrativní, IT, konferenční a jiné služby poskytované NHÚ. Režijní náklady VVI SHARE-CZ jsou stanoveny interní směnicí NHÚ, která specifikuje režijní náklady (po odečtu subkontrahovaných činností a poplatků projektu VVI SHARE-CZ do konsorcia VVI SHARE-ERIC) na 20 % provozních nákladů pro projekty stejného finančního objemu.

Zbývající náklady NHÚ jsou cestovní výdaje, náklady na vědecké workshopy a technické vybavení. Cestovní výdaje zahrnují náklady na účast týmu VVI SHARE-CZ na schůzích, seminářích a konferencích SHARE-ERIC (training sessions, SHARE User Conferences) a vědeckých konferencích a workshopech (harmonizace dat a pracovní pobyty na SHARE Institute a Ca Foscari). Technické vybavení obsahuje nákup nutného hardware a software (STATA, SPSS, R, OCR, Fortran, datové editory a další software, v operačním systému Windows a Linux) nutných pro zpracování dat a synchronizaci práce s hlavním koordinátorem SHARE-ERIC.

Investiční náklady VVI SHARE-CZ nepředpokládají.

Pro zvyšování atraktivity a kvality českých dat v projektu SHARE se VVI SHARE-CZ účastní aktivit, jejichž náklady jsou hrazeny ze zdrojů hlavního koordinátora konsorcia SHARE-ERIC. V letech 2023–2026 očekáváme, kromě významné synergie s VVI RECETOX, 1. LF UK Praha a ČVUT, také další spolupráci a finanční podporu z grantů SHARE Institute na sběr a analýzu genetických materiálů. Účast v takových aktivitách bude vyhledávána pro jejich vědeckou hodnotu i v dalších letech, vždy za předpokladu, že nebude mít negativní vliv na náklady sběru dat v České republice a kvalitu projektu VVI SHARE-CZ.

Nákladová struktura VVI SHARE-CZ se v průběhu času ukázala jako velmi efektivní a stabilní. Během dosavadního provozu VVI SHARE-CZ došlo pouze k běžným odchylkám od rozpočtu nebo harmonogramu projektu, způsobených zejména s epidemií Covid19. Celkové náklady v České republice patří mezi dlouhodobě nejnižší v celém konsorciu VVI SHARE-ERIC.

SHARE-CZ

PŘÍLOHA II – DETAILNÍ ROZPOČET PROJEKTU A UZNANÉ NÁKLADY PROJEKTU (V TIS. KČ)

	2023		2024		2025		2026		Celkem	
	Uznané náklady	Dotace MŠMT	Uznané náklady	Dotace MŠMT	Uznané náklady	Dotace MŠMT	Uznané náklady	Dotace MŠMT	Uznané náklady	Dotace MŠMT
Osobní náklady	3 564	3 564	3 973	3 973	3 991	3 991	4 043	4 043	15 571	15 571
Investice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Členské poplatky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provozní náklady	6 159	6 159	4 208	4 208	3 823	3 823	3 312	3 312	17 502	17 502
Celkem	9 723	9 723	8 181	8 181	7 814	7 814	7 355	7 355	33 073	33 073